

Úvod do uměnovědných studií (FF: US 42)

Módní vlny

Svou práci rozdělím do dvou částí - v první části se chci věnovat pojmu móda a jeho spojitost s módními vlnami v podobě encyklopedického hesla spojeného se jménem Simmel a ve druhé části se chci pokusit aplikovat vybraný pojem na aktuální uměnovědný problém, konkrétně na uzavřenost a tradiční hodnoty společnosti - ve 20. století - "svět" versus Československo. Aktuálnost problému platí podle mého názoru dodnes.

První část

Encyklopedické heslo - Móda

Samotný pojem móda je původem z latiny a poté z francouzštiny (například vzhled, způsob). Móda je spojena s člověkem a jeho pohledem na svět. Móda se neustále mění jak časově, tak prostorově, je vázáná například na kulturu národů. Se samotnou módou jsou spojeny také tzv. módní vlny (což znamená určité období změn a určování, jaká móda bude nastolena).¹

Nejlépe módu vystihuje podle mého názoru známý sociolog Georg Simmel, který ve své knize *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*, vysvětluje pojem módy a hovoří o určitém napodobení. Následující citace přiblíží situaci: "Móda je napodobením nějakého daného vzoru a uspokojuje tím potřebu určité sociální opory; přivádí jednotlivce na cestu, po níž kráčí všichni, poskytuje obecný základ, který přeměňuje chování každého jednotlivce v pouhý příklad. Neméně však uspokojuje i potřebu rozdílnosti, tendenci k diferenciaci, ke změně, k sebeodlišení."² Simmel tak mluví o určitém sebeodlišení od ostatních - jako jedno z nejdůležitějších zmínil, že móda (což podle mého názoru platí dodnes) je odlišení se vyšších vrstev od nižších. Nižší vrstvy se tak snaží napodobit vyšší vrstvy až dojde k nápodobě, "přichází" módní vlna (ti co utváří módu), vytváří novou módu a dochází k opakovanému

¹Móda. [online]. 2006. [cit. 17.12. 2012]
Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3da>

²Simmel, Georg. "Móda". In G. Simmel, *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha, 2006, s. 102.

procesu.³ (Což podle mého názoru platí dodnes, módu nám udávají celebrity a my se snažíme je napodobit.)

Druhá část

Formou úvahy se pokusím aplikovat vybraný pojem. Odrazím se na základě určitých myšlenek autorky a vyjádřím tak své názory a argumenty. Móda a módní vlny ve 20. století jsou zajímavým předmětem pro mé úvahy. Kniha od Jany Máchalové, *Móda 20. století*, nám přiblíží více. Ale nejprve bych chtěl zmínit, že podle mě existovala a existuje stále určitá uzavřená společnost, která nepřijímá módu a módní vlny. Bylo tomu tak podle mě ve 20. století a je tomu stále. Argumentem pro tento názor může být například, konzervatismus občanů po druhé světové válce. Například v Československu nebylo k dostání zboží, nemohla být utvářena určitá móda (i když tomu móda nejspíše říkali). Lidé se tak postupem času stávají konzervativní a cokoliv nového se objevilo, přišlo jim jako nemódní a špatné. Což ovšem znamenalo určitou módní vlnu. Tito lidé nejspíše nesledovali určitou světovou módu (například můj známý mi říkal, že v 70. letech dovezl z USA boty, které byly u nich módní a v Československu se mu za to posmívali). Zde je již podle mého názoru vidět určitá uzavřenost společnosti, ale také snaha mého známého o napodobení - viz Simmel.

Vezměme si například kostým slavné zpěvačky Madonny, který vznikl v 80. letech. Je od návrháře Jeana Paula Gaultiera - hlavním znakem je kuželovitá podprsenka a korzet - intimní se stává veřejným.⁴ Madonně to úspěch nejspíše přineslo, kdy se podle mě stává sexbombou, ale představte si, že v 80. letech v Československu přijde módní vlna korsetů a kuželovitých podprsenek. Troufám si říci, že uzavřená společnost u nás by to hrubě nepřijala, protože mají zažitě své tradiční hodnoty a uzavřenost vůči novým věcem. Druhý důvod by byl určitě komunistický režim, pro něj by bylo něco takového nepřipustné. Troufám si říci, že i v dnešní době by se větší část populace na tuto vlnu dívala kriticky. (Podle mého názoru se módní vlny postupem času vrací, začínají se nosit kšandy jako dříve, klobouky atd., alespoň já jsem tím příkladem.)

³Simmel, Georg. "Móda". In G. Simmel, *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha, 2006, s. 100-131.

⁴Máchalová, Jana. *Móda 20.století*. Praha, 2003, s. 135.

Co z toho tudíž vyplývá? Zdůraznil jsem uzavřenost společnosti vůči vlnám a módě, jak v minulosti, tak v přítomnosti. Lidé mají prostě zažitě hodnoty a je u nich k nepochopení něco nového, především těch starších, ale z vlastní zkušenosti se s tím setkáme i u mladších. Módní vlny postupem času přichází a odchází. Dalším důkazem uzavřenosti části společnosti můžu být já. Koupil jsem si boty (v USA tato módní vlna dávno byla, moje nápodoba - viz Simmel), které mi všichni kritizovali jak jsou nemódní. O tři měsíce později jsem podobný styl viděl, troufám si říci, na každém třetím chlapci v mém věku. Zajímavé, že? Najednou je to je módní, proč? Protože většina populace tuto vlnu připustila a oprostila se od svých zažitých hodnot.

Závěrem bych řekl, že podle mě nikdy nevyumizí rozdíly a odlišnosti v módě a vlnách (logicky by móda nejspíše zanikla), názorech na ně, kritiky a klady. Vše záleží na času a prostoru. Společnost se ze začátku k novým věcem bude chovat uzavřeně a s odporem a je jen otázka času, kdy svůj přístup změní, nebo taky ne?

Zdroje

Knižní

Simmel, G. 2006. „Móda“. In G. Simmel, *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha: SLON.

Máchalová J. 2003. *Móda 20.století*. Praha: Lidové noviny

Internetové

Móda. [online]. 2006. [cit. 17.12. 2012]

Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3da>